

ARBEIDSKAARTEN EN ARBEIDSVERGUNNINGEN

1 Algemeen

Een buitenlandse werknemer kan in België arbeid in loondienst verrichten indien hij voorafgaand over een arbeidskaart beschikt. Er zijn 3 soorten arbeidskaarten:

- De arbeidskaart A voor gelijk welk beroep in loondienst bij om het even welke werkgever en dit voor een onbepaalde duur. Een arbeidskaart A is aan zeer strikte voorwaarden gebonden. Zij kan slechts worden toegekend aan sommige categorieën van buitenlandse werknemers die reeds meerdere jaren in België hebben gewerkt met een arbeidskaart B.
- De arbeidskaart B voor één bepaald beroep in loondienst bij één welbepaalde werkgever die hiertoe vooraf een arbeidsvergunning heeft bekomen voor een bepaalde periode van maximum 12 maanden. Ze kunnen eventueel onder bepaalde voorwaarden worden verlengd.
- De arbeidskaart C voor gelijk welk beroep in loondienst bij om het even welke werkgever voor een bepaalde duur. Voor de arbeidskaart C komen in principe enkel die buitenlanders in aanmerking die in België mogen verblijven om andere dan tewerkstellingsredenen (bijvoorbeeld in het kader van gezinshereniging, als student, slachtoffer van mensenhandel, een statuut subsidiaire bescherming). De arbeidskaart C kan onder bepaalde voorwaarden worden hernieuwd.

De arbeidskaarten A en C moeten worden aangevraagd door de betrokken buitenlanders zelf. Ze moeten hiertoe een aanvraagdossier indienen bij de VDAB van hun woonplaats. De arbeidskaart B wordt door de migratiedienst afgeleverd telkens er een arbeidsvergunning wordt toegekend aan een werkgever.

De werkgever die een buitenlandse werknemer op Belgisch grondgebied wil tewerkstellen moet voorafgaand over een arbeidsvergunning beschikken. De werkgever moet hiertoe een aanvraagdossier indienen bij de VDAB die bevoegd is voor de regio waar de tewerkstelling zal plaatsvinden. De arbeidsvergunning wordt toegekend voor een periode van maximum twaalf maanden, maar is in principe verlengbaar. De werkgever mag de diensten van de werknemer enkel gebruiken binnen de voorwaarden van deze vergunning.

De kandidaat-werknemer mag in principe pas naar België komen nadat de werkgever de arbeidsvergunning heeft verkregen. Op dit principe werden er door de wetgever de laatste decennia dusdanig veel uitzonderingen toegestaan dat er in feite van deze migratiestop nog weinig overblijft.

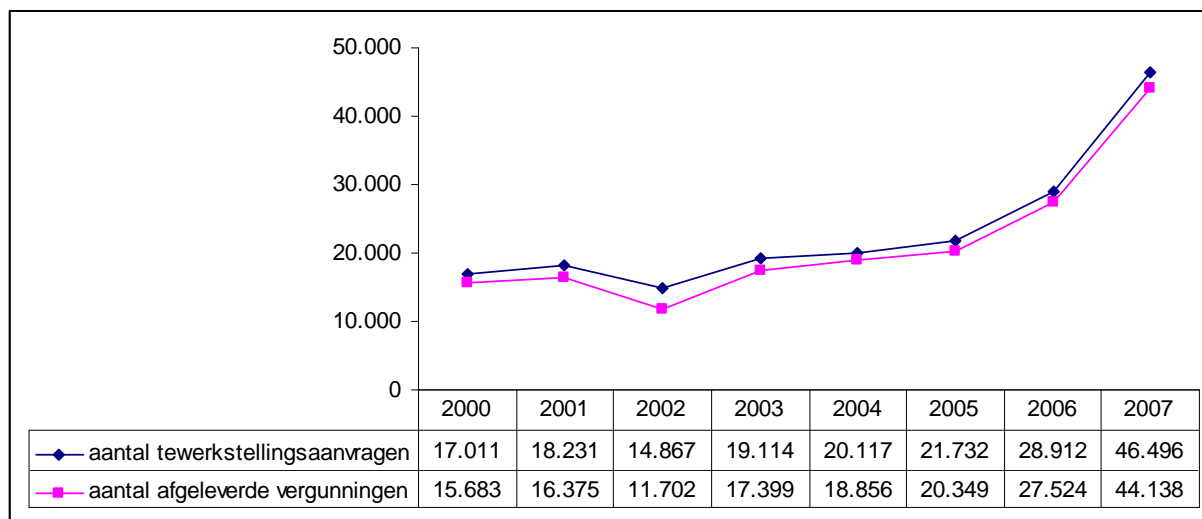
De voorwaarden waaronder arbeidskaarten en vergunningen in België en Vlaanderen kunnen worden toegekend wordt opgelegd door de federale overheid, maar de materiele toekenning en aflevering van deze arbeidskaarten en vergunningen werd overgedragen aan de Gewesten. Voor het Vlaamse Gewest wordt deze bevoegdheid uitgeoefend door de dienst migratie van het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie.

Tabel 1: Evolutie behandelde arbeidskaarten en arbeidsvergunningen volgens soort, Vlaams Gewest, 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
A-kaarten	833	509	323	142	35	31	31	17
B-kaarten	5.191	5.421	6.268	5.402	5.269	7.546	15.271	31.404
Au-Pairs	60	51	112	129	110	169	189	205
Beroepsopleiding	27	7	68	35	40	26	52	11
Beroepssportbeoefenaars	241	256	230	169	177	196	178	196
Gasthoogleraar	39	46	40	19	19	20	16	20
Gespecialiseerde Techniekers	422	531	924	727	285	196	176	187
Gezinshereniging				25	50	118	219	550
Hooggeschoolden	1.751	1.858	1.861	1.908	1.904	2.173	2.513	2.811
Leidinggevenden	1.041	1.065	1.308	1.165	1.173	1.314	1.327	1.268
Navorsers	400	371	387	167	94	77	97	151
Schouwspelartiesten	28	25	28	49	52	60	38	45
Niet-EU seizoenarbeid					73	0	0	0
Nieuwe EU Lidstaat					83	177	221	334
Nieuwe EU lidstaten seizoenarbeid					930	2.639	1.108	0
Stagiairs	190	128	115	98	125	202	230	176
Nieuw EU knelpuntberoep	0	0	0	0	0	0	8.742	25.243
Andere	377	294	90	536	154	179	165	207
Subtotaal	4.576	4.632	5.163	5.002	5.269	7.546	15.271	31.404
Categorieën die voor 01/04/2003 in aanmerking kwamen voor een arbeidskaart B en sinds 1/4/2003 voor een arbeidskaart C								
gemachtigd of toegelaten verblijf	300	423	609	188				
humanitaire redenen art 9,3°	37	10	9	2				
slachtoffers mensenhandel	3	36	50	16				
Studenten	275	320	437	169				
Subtotaal	615	789	1.105	400	0	0	0	0
C-kaarten	0	0	0	9.779	12.582	12.171	11.902	12.513
Echtgenoot en kind diplomaat/consul				0	1	0	1	5
Echtgenoot onderdaan EER				1	0	0	2	0
Gezinshereniging art 17, 5°				586	707	663	727	740
Kandidaat Vluchteling				6.721	8.043	6.861	5.642	4.119
Samenwoonst				455	636	747	841	1.045
Slachtoffer Mensenhandel met BIVR				63	79	81	79	69
SMH met aankomstverklaring				37	14	11	11	8
Student				1.421	2.041	2.307	2.169	2.014
Tijdelijk verblijf met BIVR				495	1.061	1.501	2.430	4.331
Subsidiare Beschermingsstatus								182
TOTAAL afgeleverde kaarten	6.024	5.930	6.591	15.323	17.886	19.748	27.204	43.934
Weigeringen (A+B+C) *	638	881	659	1.507	1.248	1.379	1.374	2.355
Beroepschriften (A+B+C)	485	331	349	382	259	313	244	277

* Bij de weigeringen worden ook de beslissingen 'Zonder gevolg' bijgeteld

Figuur 1: Evolutie aantal aanvragen en afgeleverde arbeidsvergunningen, Vlaams Gewest, 2000-2007

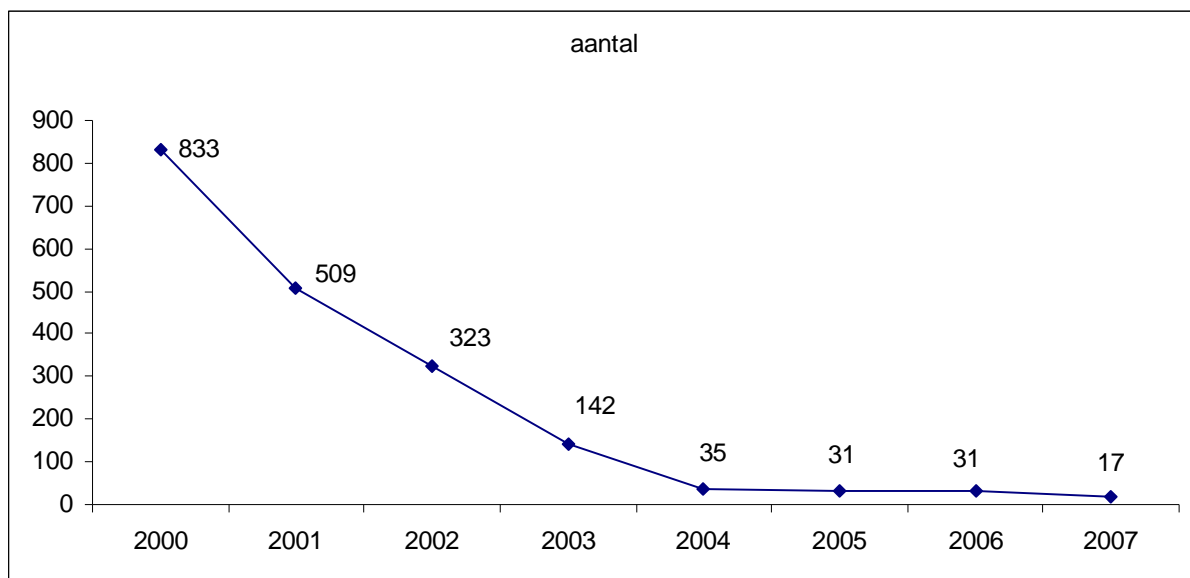
Sinds 2000 is het totale aantal toegekende arbeidsvergunningen en arbeidskaarten met meer dan 700 % gestegen. In 2007 werden er in totaal 43.934 arbeidskaarten en vergunningen uitgereikt aan buitenlandse werknemers. Het betreft 17 A-kaarten, 31.400 B-kaarten en 12.513 C-kaarten. Daarnaast werden er nog 208 voorlopige vergunningen uitgereikt. De voorlopige vergunningen worden toegekend op basis van omzendbrieven voor zeer specifieke categorieën.

De globale toename is praktisch uitsluitend te wijten aan de explosieve stijging in het aantal toegekende arbeidskaarten B. (zie 4.3) Sinds 1 mei 2006 wordt binnen de arbeidskaarten B exponentieel gebruik gemaakt van de regeling der knelpuntberoepen maar ook binnen de meeste andere categorieën (bijvoorbeeld binnen het kader van gezinshereniging, hooggeschoolden en leidinggevenden, au pairs, ...) is er een vrij constante stijging. Daarnaast is er in 2007 opnieuw een beperkte stijging waar te nemen bij de arbeidskaarten C.

2 Arbeidskaarten A

Het aantal arbeidskaarten A is in 2007 verder gedaald tot een absoluut minimum van 17. Dit wordt verklaard door het gegeven dat werknemers, op het ogenblik dat zij in aanmerking zouden komen voor een arbeidskaart A, op basis van hun verblijfssituatie (onbeperkt verblijfsrecht) al vrijgesteld zijn van het bezit van een arbeidskaart. Dit type van arbeidskaart kan dan ook, zoals reeds herhaaldelijk bepleit in het verleden, zonder nadelige gevolgen voor eventuele betrokkenen, worden afgeschaft. Dit zou niet enkel een administratieve vereenvoudiging zijn maar tevens in de lijn liggen van de Europese regelgeving.

Figuur 2: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten A, Vlaams Gewest, 2000-2007

3 Arbeidskaarten B

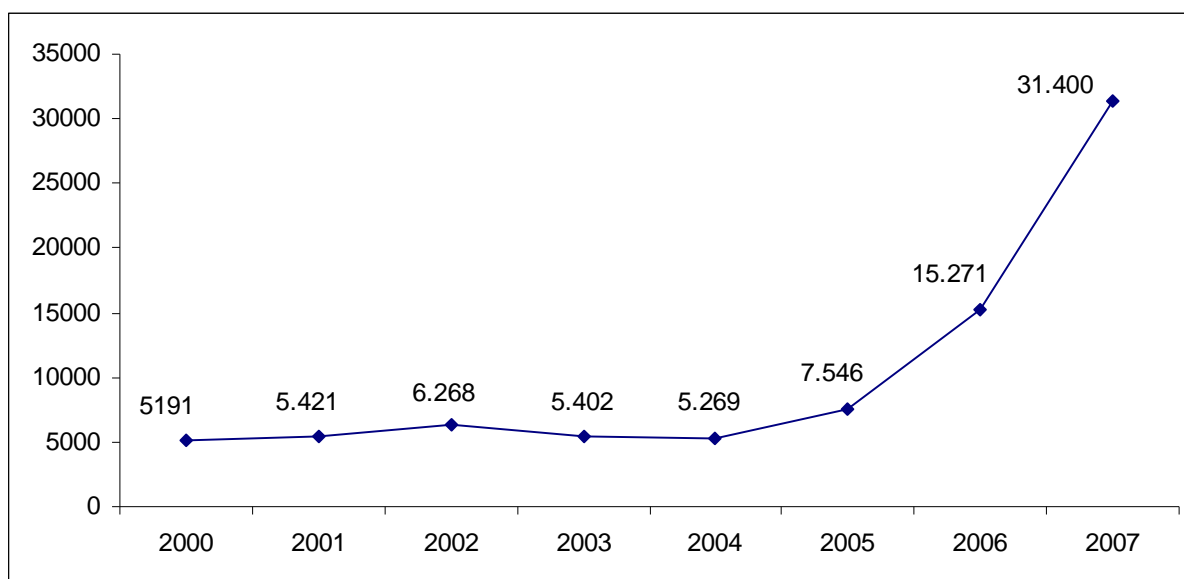
3.1 Algemeen

De substantiële stijging van het aantal arbeidskaarten B die in 2005 werd ingezet en die reeds een exponentieel vervolg kende in 2006 heeft zich in dezelfde verhouding doorgezet in 2007 met opnieuw een verdubbeling van het aantal toegekende kaarten en vergunningen ten opzichte van het voorgaande jaar. Van 7.564 in 2005 over 15.271 in 2006 is het totale aantal toegekende arbeidskaarten B in 2007 gestegen tot 31.400.

Deze stijging is voornamelijk te wijten aan de toekenning van vergunningen aan werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten¹ in knelpuntberoepen. Ook bij de andere categorieën van buitenlandse werknemers (hooggeschoolden, au pairs, beroepssporters, enz...) is er een gemiddelde stijging van 10 %. Een indirect effect van de toetreding kan waargenomen worden in de stijging van het aantal arbeidsvergunningen en arbeidskaarten binnen het kader van gezinshereniging (550 in 2007).

¹ sinds 2006: Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Hongarije, Estland, Letland en Litouwen, sinds 2007 ook Roemenië en Bulgarije.

Figuur 3: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten B, Vlaams Gewest, 2000-2007

De lezing en interpretatie van zowel de globale cijfers, als van de cijfers opgesplitst per categorie (zie tabel 1) dient onmiddellijk sterk te worden genuanceerd. Zo moet onder meer rekening worden gehouden met het volgende:

- Het totale aantal toegekende arbeidskaarten B ligt steeds hoger dan het aantal individuele werknemers waarop ze betrekking hebben. Zowel de eerste aanvragen als de hernieuwingen worden opgenomen in de cijfers. 44 138 vergunningen betekent dus niet dat er effectief 44 138 geëmigreerde of in Vlaanderen verblijvende nieuwe EU-werknemers zijn!
- Eén werknemer kan binnen hetzelfde jaar meerdere arbeidskaarten bekomen. De overgrote meerderheid van afgeleverde arbeidskaarten heeft zoals gezegd betrekking op tewerkstelling in seizoenarbeid. Deze vorm van tewerkstelling is per definitie beperkt in tijd. De meeste van deze werknemers keren dan ook na beëindiging van hun contract naar hun land van herkomst terug. In de fruitsector is dit zelfs zeer gebruikelijk. Ook in de uitzendsector zijn maandelijkse verlengingen van arbeidskaarten gebruikelijk.
- De tewerkstelling in seizoenarbeid wordt sinds 1 mei 2006 niet langer als een aparte categorie vermeld, maar mee opgenomen onder de globale categorie van de knelpuntberoepen.

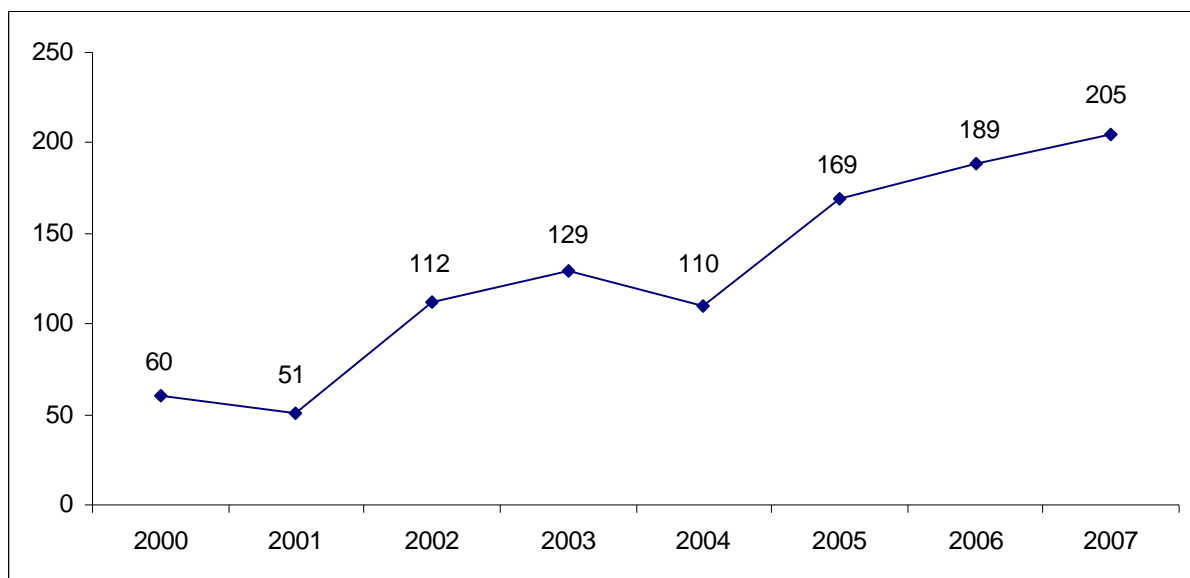
Sommige categorieën waar zich in het afgelopen jaar interessante of relevante evoluties hebben voorgedaan worden hierna verder in detail besproken.

3.2 Au Pair

De au pairs vormen een buitenbeentje in de regelgeving inzake tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Een au pair is een jongere die tijdelijk in een gastgezin wordt opgenomen waar hij kost en inwoning geniet in ruil voor lichte dagdagelijkse huishoudelijke taken, om zijn taalkennis te vervolmaken en zijn algemene ontwikkeling te verruimen.

De dienst migratie houdt reeds jaren een pleidooi voor de afschaffing van dit systeem. Het belangrijkste aspect zou de culturele vorming en de taalverrijking moeten zijn. De toegenomen commercialisering via internet en au pair bureaus allerhande wijst er echter op dat voor beide partijen “de lichte huishoudelijke taken” en “het maandelijkse zakgeld” vaak de enige redenen zijn waarom voor dit statuut gekozen wordt. Er bestaan immers talloze beter georganiseerde uitwisselingsprogramma’s waarbinnen jongeren, los van enige vorm van tewerkstelling, hun culturele vorming en hun talenkennis kunnen verrijken. Misbruiken van het statuut zijn legio. Omdat de tewerkstelling van de au pairs zich bijna uitsluitend afspeelt in de privé-woning van het gastgezin, is controle door inspectiediensten moeilijk.

Figuur 4: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten B aan au pairs, Vlaams Gewest, 2000-2007

Sinds 2000 is er een opmerkelijke verschuiving op vlak van nationaliteiten. Einde de jaren negentig werd het overgrote deel van de arbeidskaarten voor au pairs nog toegekend aan enerzijds jongeren afkomstig uit de voormalige Oostbloklanden en anderzijds aan jongeren afkomstig uit de Filippijnen.

In 2007 liggen de verhoudingen helemaal anders. Jongeren uit de inmiddels tot de EU toegetroten landen vragen nog slechts een beperkt aantal arbeidskaarten als au pair aan. De soepelere toegang tot andere jobs op de Belgische arbeidsmarkt heeft hier ongetwijfeld mee te maken.

Na beëindiging van de werkzaamheden van de parlementaire onderzoekscommissie mensenhandel en de negatieve verslaggeving rond Filippijnse au pairs, was er vanuit de Filippijnse overheid een stop afgekondigd voor Filippijnse jongeren die als au pair naar België wensten te komen. Dit had dan ook tot gevolg dat er begin de jaren 2000 praktisch geen arbeidskaarten meer werden uitgereikt aan Filippijnse onderdanen. Sinds 2003 is hierin opnieuw een kentering gekomen, enerzijds worden er door de Filippijnse autoriteiten blijkbaar opnieuw uitreisvisa toegekend en anderzijds worden nogal wat Filippijnse jongeren via au pairbureaus in Vlaanderen geplaatst nadat (en aansluitend op) een au pair activiteit in Nederland. Ofschoon ook hier de ware aard van de au pair activiteit kan in twijfel worden getrokken, blijken (ook na voorafgaande inspectieonderzoeken) geen feitelijke of juridische argumenten voor handen om dergelijke aanvragen a priori te weigeren. In 2007 werd ruim één vierde van het aantal toegekende arbeidskaarten als au pair aan Filippijnse jongeren toegekend (56 van de 202). Daarna komen de Peruviaanse (25), Oekraïense (17) Zuid-Afrikaanse (16) en Russische (11).

Het is duidelijk dat het au pair statuut opnieuw in de lift zit. Ten opzichte van 2001 is het aantal au pairs met 400 % gestegen (van 51 in 2001 naar 205 in 2007). Gezien de ervaring uit het verleden kunnen er kritische vragen worden gesteld bij deze evolutie. Dit zal dan ook in 2008 een aandachtspunt dienen te zijn.

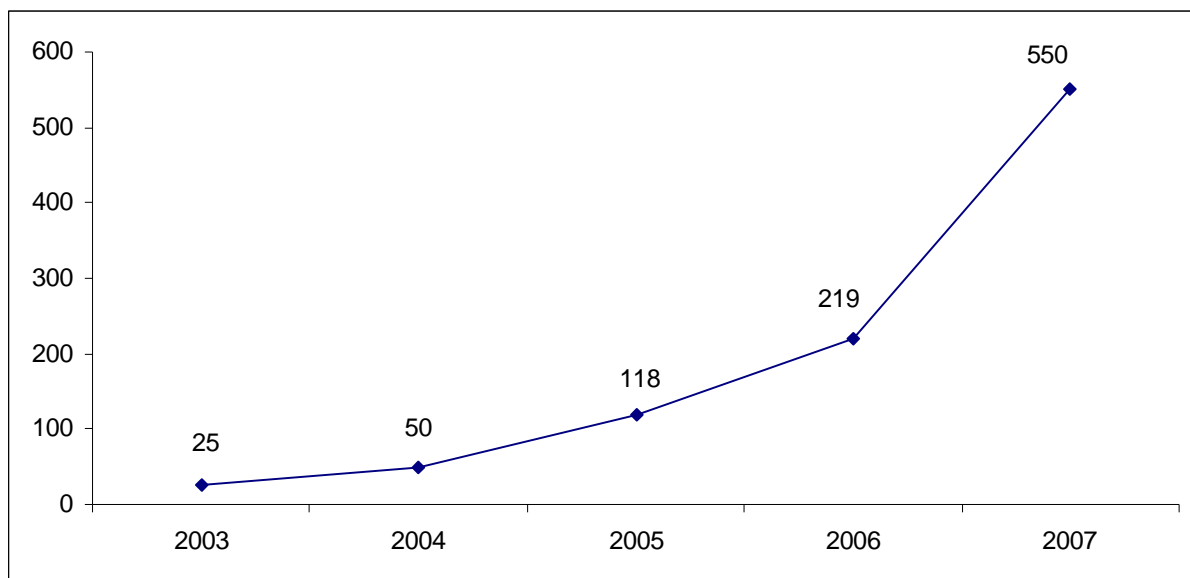
Tabel 2: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan au pairs volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007

nationaliteit	aantal
Filipijnse	56
Peruaanse	25
Oekraïense	17
Zuid-Afrikaanse	16
Russische	11
Amerikaanse	7
Indonesische	7
Braziliaanse	6
Colombiaanse	5
Indische	5
Overige	50
Totaal	205

3.3 Gezinshereniging

Arbeidskaarten in het kader van gezinshereniging worden toegekend aan personen die zich komen vestigen bij hun echtgenoot of ouders van wie het recht op verblijf beperkt is tot hun zelfstandige activiteit of hun activiteit in loondienst. (bijvoorbeeld de echtgenote van een Poolse lasser kan werken als poetsvrouw binnen de context van de dienstencheques). Oorspronkelijk kwam deze regeling er op vraag van managers en hogeschoolden die hun echtgenoot de kans wilden bieden een job aan te nemen gedurende het verblijf in België. Maar deze regeling is ook van toepassing op de echtgenoten van werknemers en zelfstandigen uit de nieuwe lidstaten. Niettegenstaande er voor de nieuwe EU-toetreders binnen de overgangsmaatregelen een specifieke regeling uitgewerkt werd voor gezinshereniging (cfr art 38 quater §2 van het KB van 9/6/99) wordt daar geen gebruik van gemaakt omdat deze regeling veel minder gunstig is dan diegene die reeds bestond.

Figuur 5: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten B in het kader van gezinshereniging, Vlaams Gewest, 2003-2007

Gezien de exponentiële stijging van het aantal arbeidskaarten B dat in 2007 werd toegekend aan onderdanen uit nieuwe EU-lidstaten voor een tewerkstelling in een knelpuntberoep, is het niet meer dan logisch dat ook het aantal arbeidskaarten B dat op basis van gezinshereniging kan worden toegekend aan echtgenoten en kinderen van deze personen, meer dan verdubbeld is. (van 219 in 2006 naar 550 in 2007). In absolute cijfers is dit aantal zelfs nog zeer beperkt.

Hieruit kan mogelijks worden afgeleid dat de meeste nieuwe EU-migranten aanvankelijk alleen naar Vlaanderen komen, en dat hun eventuele echtgenoten en kinderen – indien al het geval – zich pas later bij hen komen vestigen. Voor tewerkstelling in seizoenarbeid is het ook logisch dat deze werknemers na beëindiging van hun contract terugkeren naar hun land van herkomst.

Opmerkelijk is het feit dat er in het kader van gezinshereniging bijna evenveel arbeidskaarten werden toegekend aan Bulgaren en Roemenen (217) als aan Polen (249). Binnen de categorie van de knelpuntberoepen is de verhouding immers omgekeerd. Hier werden ruim 4000 arbeidskaarten toegekend aan Bulgaren en Roemenen, terwijl met ruim 20 000 vijf maal zoveel kaarten aan Polen werden toegekend. Dit kan erop wijzen dat de effectieve migratie (met de bedoeling om zich in België te vestigen) bij Roemenen en Bulgaren verhoudingsgewijs groter is dan bij Polen.

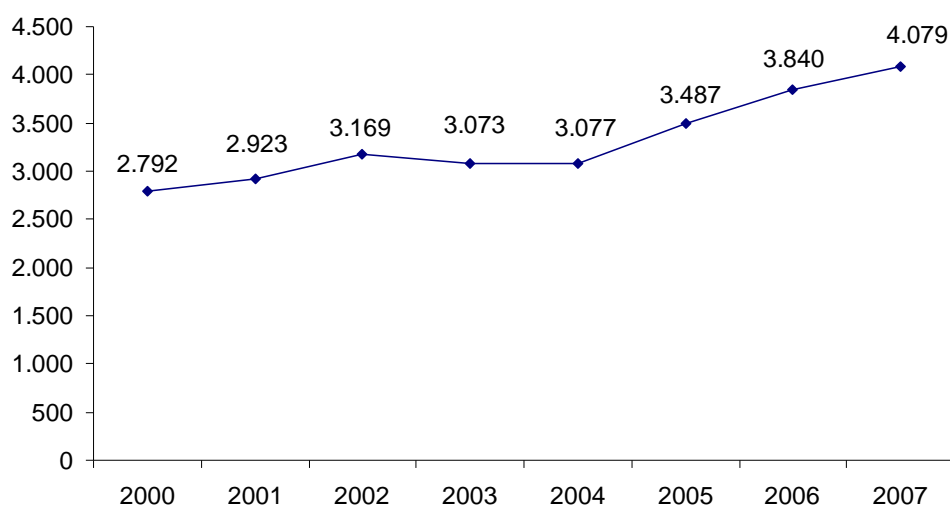
Tabel 3: Aantal toegekende arbeidskaarten B in het kader van gezinshereniging volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007

nationaliteit	aantal
Poolse	249
Roemeense	113
Bulgaarse	104
Slovaakse	9
Indische	6
Chinese	6
Amerikaanse	5
Tsjechische	5
Canadese	5
Russische	5
Overige	43
Totaal	550

3.4 Hooggeschoolden en leidinggevenden

Afgezien van de nieuwe EU-onderdanen in knelpuntberoepen worden de meeste arbeidskaarten B toegekend aan de groep van hooggeschoolden en leidinggevenden.

Figuur 6: Evolutie toegekende arbeidskaarten B aan hooggeschoolden en leidinggevenden, Vlaams Gewest, 2000-2007

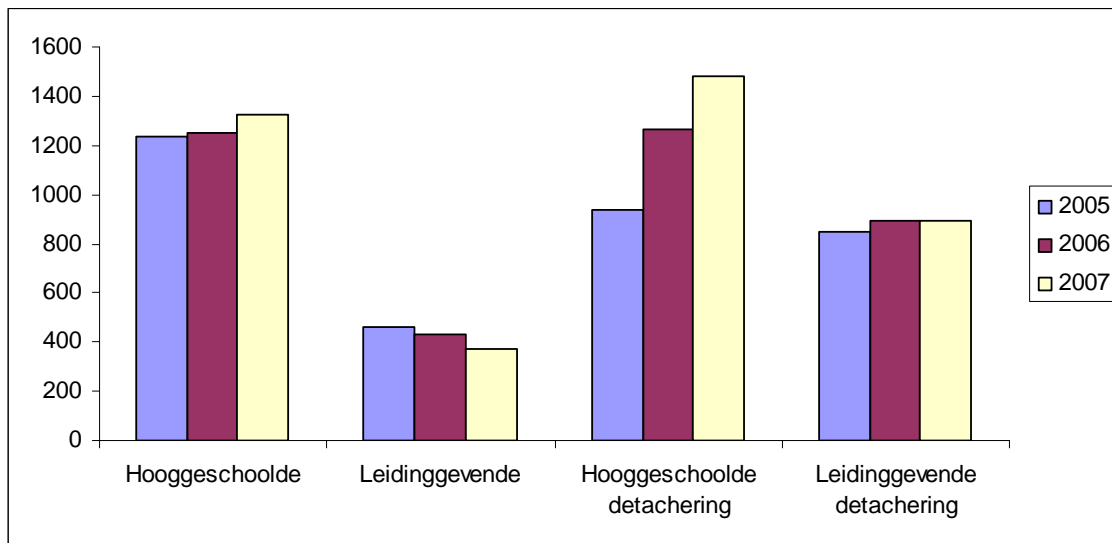
Het aantal arbeidskaarten binnen deze categorie is in de laatste tien jaar meer dan verdubbeld. Ook In 2007 is er een stijging van 3.840 in 2006 naar 4.079 in 2007. Ook deze cijfers dienen echter met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. De vele wijzigingen die aan de reglementering werden aangebracht, maken een correcte vergelijking van de cijfergegevens onmogelijk. Zo werden bijvoorbeeld verschillende categorieën toegevoegd aan buitenlandse werknemers die vrijgesteld zijn van arbeidskaarten (post doctorandi, onderzoekers in erkende onderzoeksinstellingen, kaderleden, ...). Bij deze vrijgestelden zijn er ongetwijfeld een aantal die voordien onder de categorie van de hooggeschoolden of leidinggevenden vielen. Anderzijds worden bijvoorbeeld de aanvragen voor tewerkstelling van nieuwe EU-onderdanen als ingenieur of informaticus niet langer behandeld onder de categorie "hooggeschoolden", maar wel onder de categorie van de knelpuntberoepen.

De cijfers geven dus geen duidelijk beeld van de (al dan niet definitieve) migratie van deze werknemers naar Vlaanderen of België. Een groot gedeelte van deze werknemers is "gedetacheerd" wat wil zeggen dat ze na beëindiging van hun opdracht terugkeren naar hun land van herkomst. Daarnaast kan de verblijfssituatie wijzigen: de Dienst Vreemdelingenzaken kan beslissen om de beperking "tijdelijk verblijf" op het Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister na vier of vijf jaar te schrappen of de betrokken persoon kan met een Belg in het huwelijk treden. Vanaf dat ogenblik is men vrijgesteld van de verplichting tot het bekomen van een arbeidskaart.

Tabel 4: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan hooggeschoolden en leidinggevenden volgens al of niet gedetacheerd zijn, Vlaams Gewest, 2005-2007

Categorie	2005			2006			2007		
	1 ^{ste} aan-vraag	hernieuwing	totaal	1e aan-vraag	hernieuwing	totaal	1e aan-vraag	hernieuwing	totaal
Hooggeschoolde	397	841	1.238	488	763	1.251	579	749	1.328
Leidinggevende	135	329	464	122	311	433	128	246	374
Hooggeschoolde detachering	619	316	935	841	421	1.262	996	487	1.483
Leidinggevende detachering	334	516	850	329	565	894	314	580	894
Totaal	1.485	2.002	3.487	1.780	2.060	3.840	2.017	2.062	4.079

Figuur 7: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan hooggeschoolden en leidinggevendens volgens al of niet gedetacheerd zijn, Vlaams Gewest, 2005-2007

Bij de hooggeschoolden zet de stijgende trend van de afgelopen jaren zich verder door, zowel bij de gedetacheerde als bij de niet -gedetacheerde. Bij de niet -gedetacheerde leidinggevendens zet de daling van vorig jaar zich verder door. Ook bij de gedetacheerde leidinggevendens is de stijging die zich nog tot vorig jaar had doorgezet dit jaar gestopt. Deze evoluties zijn deels een gevolg van het van kracht worden van het bilateraal akkoord inzake sociale zekerheid tussen België en Japan op 1 januari 2007. Vóór 1 januari 2007 werden veel Japanse hooggeschoolden en leidinggevendens die vanuit een Japans moederbedrijf naar een Belgische dochter werden gestuurd, ingeschreven op de payroll van de Belgische dochter. De Japanse arbeidsovereenkomst werd voor de duur van de detachering naar België opgeschort en er werd een nieuwe arbeidsovereenkomst van beperkte duur gesloten met de betrokken Belgische dochter. Sinds 1 januari 2007 werden vele van deze werknemers terug "overgeschreven" naar het Japanse moederbedrijf. Nieuwkomers worden ook minder vaak ingeschreven op de Belgische payroll.

Tabel 5: Verdeling arbeidskaarten B voor hooggeschoolden en leidinggevendens volgens nationaliteit, Vlaamse Gewest, 2007

Nationaliteit	aantal
Indische	988
Japanse	799
Amerikaanse	489
Turkse	281
Chinese	211
Russische	143
Braziliaanse	101
Canadese	85
Zuid-Koreaanse	67
Roemeense	50
Overig	865
Totaal	4.079

Meer dan de helft van het totale aantal afgeleverde arbeidskaarten voor hooggeschoolden en leidinggevenden wordt toegekend aan Japanners, Indiërs en Amerikanen. Waar voorheen traditioneel de Japanners op de eerste plaats stonden kwam hierin vorig jaar een kentering. Sinds 2006 wordt de rangorde aangevoerd door de Indiërs voor de Japanners en de Amerikanen. Ook in 2007 heeft deze trend zich verder doorgezet.

Opvallend binnen de top drie is de verhoudingsgewijs grotere stijging bij de Indiërs dan bij de Japanners. Dit heeft te maken met een grotere instroom van Indische informatici. Al even opvallend is de daling bij Amerikanen en Canadezen, vooral in de categorie van de leidinggevenden.

Ruim de helft (2.120) van het totale aantal (4.079) toegekende arbeidskaarten voor hooggeschoolden en leidinggevenden wordt in Vlaams Brabant uitgereikt. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van heel wat multinationale bedrijven in de buurt van Brussel en Zaventem. Dat binnen sommige van deze bedrijven bepaalde nationaliteiten opvallend beter vertegenwoordigd zijn hangt meestal samen met de vestigingsplaats van de moedermaatschappij.

Tabel 6: Verdeling arbeidskaarten B voor hooggeschoolden en leidinggevenden binnen de belangrijkste sectoren, Vlaamse Gewest, 2005-2007

2005			2006			2007		
Sectoren	Aantal	%	Sectoren	Aantal	%	Sectoren	Aantal	%
Informatica & verwante	578	17%	Informatica & verwante	594	15%	Informatica & verwante	665	16%
Chemische producten	411	12%	Chemische producten	396	10%	Chemische producten	317	8%
Assemblage (bv. auto's)	334	10%	Assemblage (bv. auto's)	390	10%	Assemblage (bv. auto's)	383	9%
Audio-video en telecom-apparaten	254	7%	Audio-video en telecom-apparaten	334	9%	Audio-video en telecom-apparaten	313	8%
Onderwijs	229	7%	Onderwijs	223	6%	Onderwijs	188	5%
Research & development	165	5%	Research & development	170	4%	Research & development	164	4%
Overige diensten	155	4%	Overige diensten	155	4%	Overige diensten	119	3%
Overige zakelijke diensten	121	3%	Overige zakelijke diensten	131	3%	Overige zakelijke diensten	180	4%
Meubels, industrie n.e.g.	106	3%	Meubels, industrie n.e.g.	124	3%	Meubels, industrie n.e.g.	82	2%
Elektrische machines & apparaten	85	2%	Elektrische machines & apparaten	112	3%	Elektrische machines & apparaten	100	2%
Overige sectoren	1049	30%	Overige sectoren	1.211	32%	Overige sectoren	1.568	38%
Totaal alle sectoren	3.487	100%	Totaal alle sectoren	3.840	100%	Totaal alle sectoren	4.079	100%

3.5 Onderdanen uit de nieuwe EU-lidstaten

Algemeen

De bestaande EU-lidstaten kregen op basis van de toetredingsakten voor de nieuwe EU-lidstaten de mogelijkheid om in een overgangsfase de vrije toegang tot hun arbeidsmarkt voor onderdanen van de nieuwe toetredende landen geheel of gedeeltelijk te beperken. België heeft tot op heden van deze mogelijkheden gebruik gemaakt. Omdat bepaalde tekorten op de Belgische arbeidsmarkt werden vastgesteld besliste de regering om vanaf 30 april 2006 de toekenning van arbeidskaarten voor werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten te versoepelen voor een aantal specifieke beroepen, de zogenaamde knelpuntberoepen.

In Vlaanderen komen alle beroepen uit het Paritair Comité 145 in aanmerking voor de knelpuntberoepenregeling. De sector seizoen- en gelegenhedswerk is de grootste gebruiker van deze mogelijkheid. In de andere gewesten behoren beroepen uit Paritair Comité 145 niet tot de knelpuntberoepen waarvoor een versoepelde regeling geldt.

Van de 31.400 arbeidskaarten B die in 2007 werden toegekend, werden 25.239 toelatingen verstrekt voor knelpuntberoepen. Deze werden toegekend aan 19.799 werknemers en dit op basis van aanvragen door 3.186 werkgevers.

Tabel 7: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen, Vlaams Gewest, 2006-2007

Knelpuntberoepen	2006	2007
Algemene directie	1	19
Bakkers	30	82
Bankwerkers	11	42
Beenhouwers	148	728
Behandelaars van voedingswaren	44	303
Bekisters, stellingbouwers, wegenwerkers	145	750
Boekhouders	6	27
Bouwplaatsmachinisten	4	9
Dakdekkers	65	276
Drukkers	0	41
Elektriciens en elektromechaniciens	32	185
Gespecialiseerde informatici	5	16
Glaswerkers	4	19
Ingenieurs	8	61
Installateurs sanitair en cv	44	151
Instellers bedieners van werktuigmachines	22	236
Isolateurs	9	44
Land-en tuinbouw: andere	126	983

Land- en tuinbouw: seizoenarbeid	6831	16426
Lassers	145	792
Matrozen	60	183
Metselaars en vloerders	404	1254
Monteerders	26	175
Natuursteenbewerkers	27	87
Patroonmaker-stiksters	5	62
Productieverantwoordelijken	8	115
Stukadoors	149	480
Technici	90	562
Tekenaars	2	7
Timmermannen en schrijnwerkers	172	602
Verkoop- en marketingverantwoordelijken	19	27
Verplegend en verzorgend personeel	9	49
Vrachtwagenchauffeurs	86	429
Wevers	5	17
TOTAAL	8.742	25.239

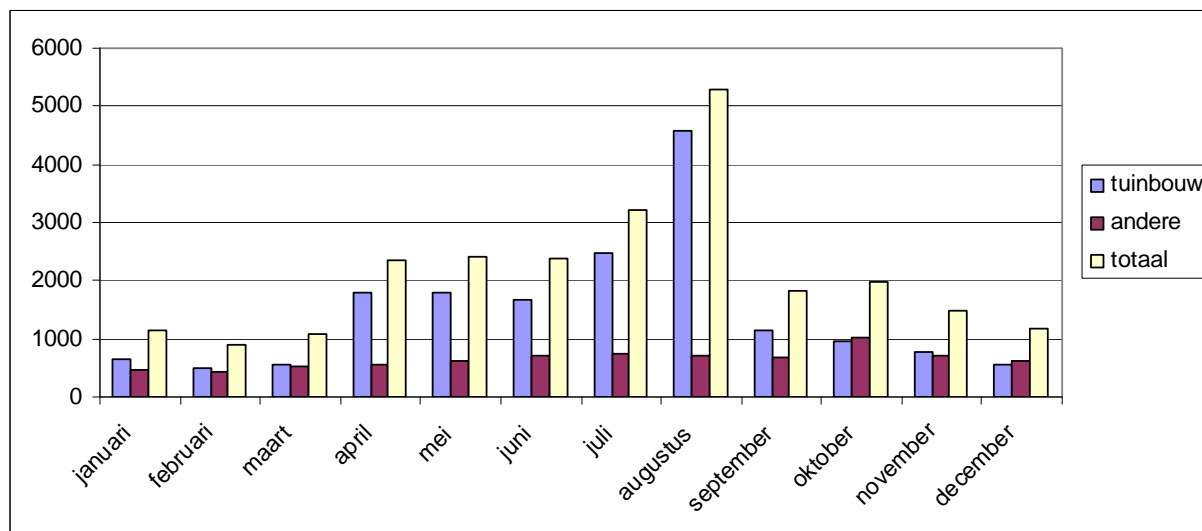
Van 1 mei tot en met 31 december 2006 werden 8.742 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit de acht nieuwe lidstaten (Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Hongarije, Estland, Letland en Litouwen). Ruim 80 % van de arbeidskaarten werd toegekend voor de tewerkstelling in seizoen- en gelegenheidswerk binnen de tuinbouwsector. In 2007 is dit gedaald tot 69%.

In 2007 werden 25.239 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit diezelfde acht lidstaten én uit de twee nieuwe lidstaten die op 1 januari 2007 toetraden (Roemenië en Bulgarije). Van de 25.239 toelatingen werden er 17.409 toelatingen verstrekt voor de tuinbouwsector, waarvan 16.426 binnen de context van seizoen- en gelegenheidswerk in de tuinbouwsector (65-dagenregeling), en 983 andere tewerkstellingen in de tuinbouwsector.

De 7.830 toelatingen buiten de tuinbouw hadden betrekking op alle andere sectoren, voornamelijk op de bouwsector, transporteurs (vrachtwagenchauffeurs en matrozen), en de voedingssector.

Maandelijks spreiding

Figuur 8: Maandelijks spreiding van het aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen, Vlaams Gewest, 2007

De spreiding in de tijd voor seizoen- en gelegenhedswerk heeft als logische verklaring de piekperiodes in de fruitteelt. In april, mei en juni worden voornamelijk toelatingen verstrekt voor het plukken van zacht fruit (aardbeien). Vanaf juli, maar voornamelijk in augustus en september, worden toelatingen verstrekt voor het plukken van het hard fruit (appelen en peren).

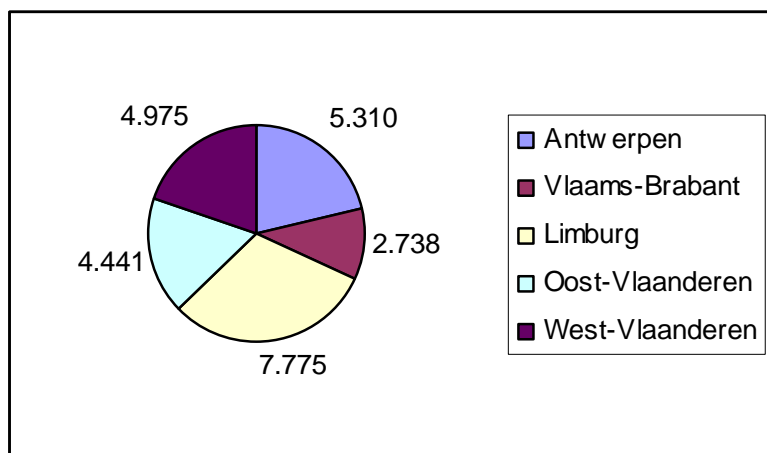
In 2007 werd medio augustus aan de fruitsector meegedeeld dat de peren om bewaringsredenen best vanaf 21 augustus dienden geplukt te worden, wat het indienen van aanvragen in een stroomversnelling bracht. Normaal gezien zou de plukperiode 2 tot 3 weken later aanvangen. Ook de plukperiode voor de appelen blijkt vervroegd ten opzichte van vorige jaren. In september kenden we dan ook logischerwijze een sterke terugval.

Het grootste aantal andere aanvragen situeert zich in beroepen die gelieerd kunnen worden aan de bouwsector. Het gaat voornamelijk om metselaars en vloerders, stukadoors, timmermannen en schrijnwerkers. Het gaat hier echter zeker niet om de door de Vlaamse Confederatie Bouw vooropgestelde aantallen. Toch kan niet ontkend worden dat de nieuwe EU-onderdanen manifest aanwezig zijn in deze sector. Enige logische verklaring is dat er nog steeds gebruik gemaakt wordt van (schijn-) zelfstandigen en (schijn-) gedetacheerden.

Voor de andere sectoren is de trend vrij grillig.

Provinciale spreiding van de toelatingen voor knelpuntberoepen

Figuur 9: Provinciale spreiding van het aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen, Vlaams Gewest, 2007

Ook deze spreiding is in grote mate gerelateerd aan tewerkstellingen binnen de context van seizoen- en gelegenheidswerk, waar Limburg de grootste aanvrager is.

Spreiding volgens nationaliteit

Tabel 8: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2006 (periode 1 mei tot 31 december) - 2007

Nationaliteit	2006	2007
Bulgaarse	nvt	1.662
Estse	5	9
Hongaarse	57	125
Letse	5	15
Litouwse	43	70
Poolse	8280	20.077
Roemseense	nvt	2.518
Slovaakse	268	433
Sloveense	0	7
Tsjechische	84	323
Totaal	8742	25.239

De meeste werknemers komen uit Polen. Voor Slowaakse werknemers dient de reden van de stijging voor een deel gezocht in de regularisatie van een al bestaande verblijfssituatie (bijvoorbeeld Roma-zigeuners die een status van zelfstandige aanvragen) die nu een arbeidskaart voor een tewerkstelling in een knelpuntberoep bekwamen, die dan op zijn beurt op het vlak van het verblijfsrecht aanleiding geeft

voor een statuutwijziging van zelfstandige naar werknemer.

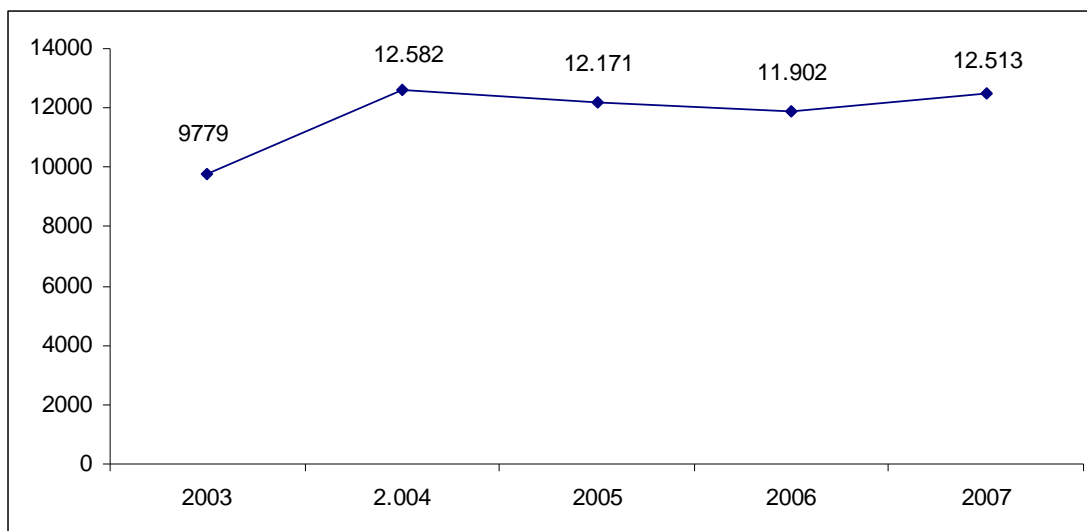
Bulgaren en Roemenen maken reeds een groot percentage uit van de toegekende arbeidskaarten. Waar het voor de andere nieuwe lidstaten in 2007 zowel eerste aanvragen als aanvragen tot verlenging van een bestaande arbeidsvergunning en arbeidskaart betreft, gaat het bij Roemenen en Bulgaren voornamelijk om eerste aanvragen gezien zij pas sinds 1 januari 2007 van deze regeling gebruik kunnen maken.

4 Arbeidskaarten C

4.1 Algemeen

De arbeidskaart C bestaat sinds 2003 en wordt toegekend aan personen die om een andere reden dan werk een verblijfsvergunning in België bekwamen: studieredenen, kandidaat-vluchtelingen, gezinshereniging, samenwonenden op grond van een duurzame relatie, humanitaire redenen,... (zie tabel 1).

Figuur 10: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten C, Vlaams Gewest, 2003-2007

4.2 Kandidaat-vluchtelingen

Bij kandidaat-vluchtelingen stellen we een gestage daling vast, te wijten aan de daling van het aantal asielaanvragen. Sinds 1 juni 2007 komen nieuwe asielaanvragers niet meer in aanmerking voor het bekomen van een arbeidskaart C.

Tabel 9: Aantal toegekende arbeidskaarten C voor kandidaat-vluchtelingen volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007

Nationaliteit	aantal	%
Irakese	468	11%
Russische	465	11%
Congolese	312	8%
Rwandese	195	5%
Nepalese	183	4%
Afghaanse	165	4%
Ex-Joegoslavische	169	4%
Kameroense	159	4%
Chinese	155	4%
Iraanse	151	4%
Armeense	147	4%
Overige	1.550	38%
Totaal	4.119	100%

4.3 Samenwonenden

Voor samenwonenden op basis van een duurzame relatie is een constante stijging waar te nemen (van 841 arbeidskaarten in 2006 naar 1.045 arbeidskaarten C in 2007).

4.4 Tijdelijk verblijf met Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister

Personen in het statuut “tijdelijk verblijf met Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister” zijn personen die op basis van een aanvraag tot regularisatie (artikel 9, derde lid van de verblijfswetgeving van 15 december 1980) een tijdelijk verblijfsrecht bekwamen en waarbij een verlenging van de verblijfsvergunning afhankelijk gemaakt werd van het hebben van werk (als zelfstandige of loontrekkende). Het aantal toegekende goedkeuringen is de laatste 2 jaar enorm gestegen (2.430 in 2006 en 4.331 in 2007), wat wijst op een verhoging van het aantal regularisaties op die grond.

Het verstrekken van dergelijke arbeidskaart C laat niet onmiddellijk toe na te gaan of betrokkene ook gewerkt heeft tijdens de vergunde periode.

De effectieve tewerkstelling vormt de basis voor de verlenging van de verblijfsvergunning of voor de omzetting van het tijdelijk naar een onbeperkt verblijfsrecht. De concrete verwezenlijking van deze voorwaarden wordt nagegaan door de Dienst Vreemdelingenzaken van de FOD Binnenlandse Zaken, die ook terzake een beslissing neemt.

Binnen de globale problematiek van regularisatie op basis van arbeid van personen die reeds een periode illegaal of op basis van een precair statuut in het land verblijven, lijkt het nuttig binnen de contouren van voornoemde gegevens een studie uit te voeren naar het aantal personen dat effectief op korte en/of lange termijn een volwaardige arbeidsplaats bezet hebben.

Tabel 10: Aantal toegekende arbeidskaarten C voor tijdelijke verblijvers ingeschreven in vreemdelingenregister volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007

Nationaliteit	Aantal
Ex-Joegoslavische	514
Iraanse	370
Russische	310
Armeense	263
Kazakse	225
Congolese	210
Oezbeekse	198
Kirgische	159
Oekraïense	146
Nepalese	144
Overige	1792
Totaal aantal	4.331

4.5 Studenten

Het aantal arbeidskaarten C voor niet ER-studenten daalt de laatst twee jaar licht (2.014 in 2007).

Tabel 11: Aantal toegekende arbeidskaarten C voor studenten volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2007

Nationaliteit	aantal
Chinese	522
Kameroense	146
Poolse	133
Marokkaanse	119
Nigeriaanse	105
Congolese	93
Bulgaarse	54
Turkse	48
Iraanse	33
Bengaalse	32
Overige	729
Totaal	2.014